سال ۹ • شماره ۲۱۹۶ • ۴ صفحه • ۱۰هزار تومان
روزنامه کارگزاران سازندگی ایران
دوشنبه • ۱۱ اسفند ۱۴۰۴ • ۱۲ رمضان ۱۴۴۷ • ۲ مارس ۲۰۲۶

آغاز به کار شورای موقت رهبری

مسعود پزشکیان، غلامحسین محسنی‌اژه‌ای و علیرضا اعرافی شورای موقت رهبری را تشکیل دادند

سازندگی

رهبر شهید

در پی حمله تروریستی و مداخله‌جویانه آمریکا و اسرائیل رهبر انقلاب، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به شهادت رسیدند

khamenei.ir

زندگینامه

مجاهد مبارز

مروری بر زندگینامه آیت‌الله سیدعلی حسینی خامنه‌ای

شهید آیت‌الله سید علی حسینی خامنه‌ای فرزند مرحوم حاج سید جواد حسینی خامنه‌ای، در فروردین‌ماه سال ۱۳۱۸ شمسی برابر با ۱۳۵۸ قمری در مشهد مقدس چشم به جهان گشود. او دومین پسر خانواده بود. پدرش سیدجواد خامنه‌ای از علما و مجتهدان عصر خود و مادر ایشان، بانو میردامادی، نیز بانویی زاهد، متشرع، آشنا با آیات قرآن، احادیث، تاریخ و ادبیات بود. تحصیل را در چهار سالگی از مکتب‌خانه و با فراگیری قرآن کریم شروع کرد. دوره دبستان را در نخستین مدرسه اسلامی مشهد، دارالتعلیم دیانتی، گذراند و هم‌زمان با تحصیل در کلاس پنجم دبستان، تحصیلات مقدماتی حوزوی را نیز آغاز کرد. شوق وافر او به تحصیلات حوزوی و تشویق والدین سبب شد که پس از اتمام دوره دبستان، وارد دنیای طلبگی شود و تحصیل علوم دینی را در مدرسه سلیمان‌خان ادامه دهد. وی بخشی از مقدمات را نیز نزد پدر طی کرد. سپس به مدرسه نواب رفت و دوره سطح را در آن به پایان برد. هم‌زمان با تحصیلات حوزوی دوره دبیرستان را تا سال دوم متوسطه ادامه داد. معالم‌الاصول را نزد آیت‌الله سیدجلیل حسینی سیستانی و شرح لمعه را نزد پدر و میرزا احمد مدرس یزدی فرا گرفت. رسائل، مکاسب و کفایه را نیز نزد پدر و آیت‌الله حاج شیخ هاشم قزوینی آموخت. در سال ۱۳۳۴ش، در درس خارج فقه آیت‌الله سید محمدهادی میلانی حاضر شد.

وی در ۱۳۳۶ش طی سفر کوتاهی همراه خانواده به نجف اشرف مشرف شد و در دروس مدرسان بنام حوزه علمیه نجف، از جمله آیات سید محسن حکیم، سید ابوالقاسم خویی، سید محمود شاهرودی، میرزا باقر زنجانی و میرزا حسن بجنوردی حضور یافت، ولی به دلیل عدم تمایل پدر برای اقامت در آن شهر به مشهد بازگشت و به مدت یک سال دیگر در درس آیت‌الله میلانی حاضر شد. سپس در سال ۱۳۳۷ش به شوق ادامه تحصیل عازم حوزه علمیه قم شد. در قم نزد بزرگانی چون آیات حاج‌آقا حسین بروجردی، امام خمینی، حاج شیخ‌مرتضی حائری یزدی، سیدمحمد محقق داماد و علامه طباطبایی تلمذ نمود. در مدت اقامت در قم اکثر وقت خود را به تحقیق، مطالعه و تدریس می‌گذراند. آیت‌الله خامنه‌ای در ۱۳۴۳ش به دلیل عارضه بینایی پدر و کمک به وی به ضرورت از قم به مشهد بازگشت و بار دیگر در جلسات درس آیت‌الله میلانی حضور یافت که تا سال ۱۳۴۹ ادامه داشت.

سید علی، مبارزات سیاسی خود را از سال ۱۳۴۱ و همزمان با آغاز نهضت امام خمینی علیه رژیم پهلوی آغاز کرد. در جریان قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ و تحولات پس از آن، ایشان به دلیل فعالیت‌های سیاسی و تبلیغی علیه رژیم پهلوی دو مرتبه به زندان افتاد. از سال ۱۳۴۲ به‌طور فعال در اعتراضات ضد سلطنت محمدرضا پهلوی شرکت داشت و به همین علت چندین بار توسط نیروهای امنیتی رژیم سابق زندانی شد. در سال‌های اواخر دهه ۱۳۴۰ و اوایل دهه ۱۳۵۰ ایشان با فعالیت علمی در حوزه‌های علمیه مشهد و قم، نقش مهمی در تبلیغ اندیشه‌های امام خمینی و روشنگری سیاسی جامعه داشت. در نیمه دهه ۱۳۵۰، رژیم پهلوی فشار خود را بر ایشان افزایش داد. ساواک در زمستان ۱۳۵۴ به منزل ایشان در مشهد حمله کرد و ایشان را بازداشت و نوشته‌ها و اسنادشان را ضبط کرد. این بازداشت ششمین و سخت‌ترین دوره زندان ایشان بود که تا سال ۱۳۵۵ ادامه یافت.

در سال ۱۳۵۶، رژیم پهلوی ایشان را به ایرانشهر در استان سیستان و بلوچستان تبعید کرد. با اوج‌گیری انقلاب در سال ۱۳۵۷، از تبعید به مشهد بازگشت و به فعالیت‌های انقلابی ادامه داد. در آستانه پیروزی انقلاب، به دستور امام خمینی به عضویت شورای انقلاب اسلامی درآمد و برای انجام این مسئولیت به تهران رفت.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ۱۳۵۷، آیت‌الله سید علی خامنه‌ای به عضویت شورای انقلاب اسلامی درآمد و در شکل‌گیری ساختارهای اولیه نظام جدید مشارکت داشت. ایشان به‌عنوان معاون وزارت دفاع منصوب شد و سپس نمایندگی امام خمینی در شورای عالی دفاع را برعهده گرفت.

در سال ۱۳۵۹، به نمایندگی مردم تهران به مجلس شورای اسلامی راه یافت و همزمان در جبهه‌های دفاع مقدس حضور مستمر داشت. پس از شهادت شهید رجایی، رئیس وقت جمهوری در سال ۱۳۶۰، آیت‌الله خامنه‌ای با رأی مردم به ریاست جمهوری انتخاب شد و دو دوره تا سال ۱۳۶۸ این مسئولیت را برعهده داشت. در همین دوران، ایشان پس از سوء قصد ۶ تیر ۱۳۶۰ و مجروحیت ناشی از آن، همچنان به ایفای وظایف اجرایی خود ادامه دادند. پس از رحلت امام خمینی نیز در ۱۴ خرداد ۱۳۶۸، آیت‌الله خامنه‌ای به‌عنوان رهبر جمهوری اسلامی ایران انتخاب شد.

رهبر شهید

در پی حمله تروریستی و مداخله‌جویانه آمریکا و اسرائیل، رهبر انقلاب، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به شهادت رسیدند

گروه سیاسی: دقایقی قبل از اذان صبح دیروز، یکشنبه دهم اسفندماه، شبکه خبر جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد که آیت الله سید علی خامنه‌ای، رهبر ایران در حملات مشترک آمریکا و رژیم صهیونیستی به کشور در ساعات اولیه صبح شنبه نهم اسفند در محل کار خود در بیت رهبری به شهادت رسیده است. بنابر گزارش‌ها ایشان در لحظه شهادت در حال انجام وظایف محوله و در محل کار خود بوده‌اند. پس از اعلام خبر شهادت رهبر انقلاب، دولت جمهوری اسلامی ایران به این مناسبت یک هفته تعطیل و ۴۰ روز عزای عمومی اعلام کرد. عده‌ای از مردم تهران هم در پی تایید خبر شهادت رهبر انقلاب از سحرگاه به منظور عزاداری خود را مقابل دانشگاه تهران رساندند. پیش‌از آن خبرگزاری فارس اعلام کرده بود که در پی این حملات، عروس، داماد و نوه رهبر انقلاب نیز به شهادت رسیدند. در همین رابطه، غلامعلی حداد عادل، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، که دخترش عروس رهبر بود، طی حضور در برنامه‌ای تلویزیونی با اشاره به شهادت رهبر انقلاب گفت: «در حالی که داغ فرزندم بر دلم هست، دعا می‌کردم که خداوند سایه رهبر انقلاب را بر سرمان مستدام نگهدارد؛ خبر آمد و دلم پاره پاره شد».

سردار شهید عبدالرحیم موسوی

سردار شهید محمد پاکپور

سردار شهید علی شمخانی

سردار شهید عزیز نصیرزاده

پیام رئیس جمهور

مسعود پزشکیان، رئیس جمهور نیز ضمن تسلیت ترور رهبر انقلاب اسلامی، خونخواهی و انتقام از عاملین و آمرین این جنایت را وظیفه حق مشروع جمهوری اسلامی دانست. در متن پیام مسعود پزشکیان آمده است: «این رخداد بزرگ‌ترین ابتلای امروز جهان اسلام است. ترور عالی‌ترین مقام سیاسی جمهوری اسلامی ایران و زعیم و مرجع برجسته جهان تشیع، توسط محور منحوس آمریکایی - صهیونی اعلام جنگ آشکار با مسلمانان خصوصا شیعیان اقصی نقاط عالم محسوب می‌شود. ایران عزیز در طی ۳۷ سال هدایت داهیانه و رهبری شهید عالی‌مقام حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای راه نورانی حضرت امام خمینی (ره) را با صلابت و اقتدار ادامه داد و به کانون استکبارستیزی و استقلال‌طلبی بدل شد». در بخش دیگری از پیام رئیس جمهور آمده که «جمهوری اسلامی ایران خون‌خواهی و انتقام از عاملین و آمرین این جنایت تاریخی را وظیفه و حق مشروع خود می‌داند و با تمام توان خود به تحقق این مسئولیت و تکلیف بزرگ خواهد پرداخت».

غلامحسین محسنی اژه‌ای، رئیس قوه قضاییه نیز در پیامی شهادت رهبر انقلاب را تسلیت گفت. در متن پیام رئیس قوه قضائیه آمده است: «رژیم خبیث آمریکا وصهیون ذلیل و زبون بداند که ملت بزرگ ایران هرگز از خون رهبر قهرمان خویش نخواهد گذشت؛ همان‌گونه که از جنایات شاه معدوم و صدام متجاوز که مزدوران حقیر استکبار بودند، نگذشت. امروز رژیم آمریکا منفورترین رژیم در جهان است و نظام استکبار می‌داند که با این‌گونه جنایت‌ها هرگز نخواهد توانست در اراده‌های مصمم مجاهدان بزرگی که در دامان ملت‌های مسلمان تربیت شده‌اند، خللی به وجود آورد.»

علی لاریجانی، دبیر شورای‌عالی امنیت ملی نیز در پی شهادت رهبر انقلاب با انتشار پیامی در شبکه مجازی ایکس اعلام کرد که حملات موشکی امروز ایران دردناک‌تر خواهد بود. وی گفت: «دیروز، موشک‌های ایران به سمت آمریکا و اسرائیل شلیک شد و دردآور بود. امروز دردناک‌تر شلیک خواهند شد».

شهادت جمعی از فرماندهان نیروهای مسلح

بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس و مقاومت نیز روز یکشنبه ۱۰ اسفندماه ۱۴۰۴ در اطلاعیه‌ای ضمن تسلیت شهادت آیت‌الله خامنه‌ای، شهادت جمعی از فرماندهان نیروهای مسلح را تایید و اسامی آنان را به این شرح اعلام کرد: «امیر سپهبد شهید سیدعبدالرحیم موسوی رئیس ستاد کل نیروهای مسلح، سردار سپهبد شهید محمد پاکپور فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، امیر دریاسالار شهید علی شمخانی مشاور فرمانده معظم کل قوا و دبیر شورای دفاع و امیر سرلشکر شهید عزیز نصیرزاده وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح». در این اطلاعیه گفته شده که اسامی سایر شهدا متعاقباً اعلام خواهد شد. همچنین دیروز در خبرهایی ضدونقیض اعلام شد محمود احمدی‌نژاد ششمین رئیس جمهور ایران نیز در روز اول در اثر حملات زخمی شد، و بر اثر جراحت وارد غروب دیروز شهید شده است اما این خبر تا شب گذشته تایید نشد. همچنین محمد باصری از مسئولان ارشد وزارت اطلاعات و غلامرضا رضائیان رئیس سازمان اطلاعات فراجا نیز از جمله افرادی بودند که دیروز شهید شدند.

پیام‌ها و واکنش‌ها

در پی شهادت آیت الله خامنه‌ای، سید محمد خاتمی، رئیس دولت اصلاحات پیام تسلیتی را صادر و با بیان اینکه شهادت رهبر انقلاب جنایتی بزرگ و حادثه‌ای دردآور برای امروز و آینده ایران است، تأکید کرد که همه باید به شرایط پیچیده کنونی و آینده هولناکی بیاندیشند که دشمنان در سودای خلق آنند. در متن پیام خاتمی آمده است: «شهادت رهبر معظم انقلاب، آیت‌الله خامنه‌ای که به دست ناپاک تجاوزگران زورگو رخ داد، جنایتی است بزرگ و حادثه‌ای دردآور برای امروز و آینده ایران و نشانه‌ی آشکار از سلطه‌گرایی حاکم بر جهان امروز و خشم و کینی که دشمنان آزادی و استقلال و عزت ایران و اقتدار و یکپارچگی و ایستادن بر پای خود، دارند.

من که در مقاطع مختلف تاریخی از جمله سال‌های اخیر کوشیده‌ام انتظارات، الزام‌ها، پیشنهادها و حتی نقدهای منصفانه را برای بهبود نظام حکمرانی و اصلاح رویکردها و رویه‌های مورد اعتراض مردم ابراز کنم و در سطوح مختلف خصوصی و عمومی با صراحت مطالب را گفته‌ام، اینک ضروری می‌دانم که از همه گروه‌ها و قشرهایی که ایران و عزت ملت را پاس می‌دارند، با همه دیدگاه‌های متفاوت، و حتی دل‌های رنجیده از ناروایی‌ها و محدودیت‌ها، دعوت کنم که به شرایط پیچیده کنونی و آینده هولناکی بیاندیشند که دشمنان در سودای خلق آنند.

حسن روحانی، رئیس‌جمهوری اسلامی ایران در دوره‌های یازدهم و دوازدهم در پیامی شهادت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر انقلاب اسلامی را تسلیت گفت و تاکید کرد: «بی‌شک ملت قدرشناس ایران، با وحدت و هوشیاری، آموزه گرانقدر آن رهبر بزرگ در رویکرد راهبردی عزت، حکمت و مصلحت را به کار خواهد بست و شورای موقت رهبری با درایت و متانت و سرعت، کشور را در این روزهای سرنوشت‌ساز مدیریت خواهد نمود و نیروهای مسلّح با قدرت و هوشمندی و شجاعت، دشمن نابکار را از این جنایت وحشیانه پشیمان خواهند ساخت و دولت خدمتگزار، تلاش خود را در خدمت به ملت نجیب و وفادار مضاعف خواهد نمود». روحانی در بخش پایانی پیام خود بر اهمیت مضاعف انسجام ملّی و آرامش اجتماعی در این لحظه حساس، تأکید کرد و افزود: «از همه جریان‌های سیاسی، نخبگان، دانشگاهیان، علماء و آحاد ملّت ایران دعوت می‌کنم با همدلی و مسئولیت‌پذیری، در حفظ ثبات و اقتدار کشور سهیم باشند. سرمایه اصلی ایران، آگاهی، ایمان، استقامت و وحدت مردم آن است». رئیس جمهور اسبق ایران تصریح کرد که «ایران با اتکاء به قانون و اراده ملّت، مسیر ثبات و پیشرفت را ادامه خواهد داد».

محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی هم در پیامی ویدیویی با اشاره به شهادت رهبر انقلاب خطاب به ترامپ و نتانیاهو گفت: «شما پا روی خط قرمز ما گذاشته‌اید و باید هزینه آن را هم بدهید». تصریح کرد: «ما خود را برای این لحظات آماده کرده‌ایم و برای همه سناریوها برنامه‌ریزی کرده‌ایم. حتی برای زمان بعد از شهادت امام خامنه‌ای عزیز نیز برنامه‌ریزی شده است و شما خواهید دید که با تشکیل شورای رهبری، اقتدار و انسجامی غیرقابل تصور، هم در مسئولان و هم در قوای دفاعی و هم در مردم شکل خواهد گرفت و تردید نکنید که نیروهای دفاعی ما هنوز فقط بخشی از توان خود را بکار گرفته‌اند و ما هنوز به حساب آمریکایی‌ها و اسرائیلی‌ها خواهیم رسید». قالیباف همچنین گفت: «ما به پشتوانه ده‌ها میلیون نفر از مردم باوفای ایران و با اطمینان از الطاف ویژه حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف چنان ضربات هولناکی به شما بزنیم که خودتان به التماس کردن بیافتید. خواهید دید که این رویاپردازی‌های خیالی شما چند روز بیشتر دوام نخواهد داشت».

بیانیه

انا لله و انا الیه راجعون

ترور رهبر جمهوری اسلامی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای که در پی حمله تجاوزکارانه دشمنان خارجی به میهن عزیزمان به وقوع پیوست و به شهادت ایشان انجامید، موجب تالم و تاثر فراوان گردید.

ما کارگزاران سازندگی ایران، ضمن محکومیت این واقعه و سایر حملات وحشیانه‌ای که شهادت تنی چند از مسئولان سیاسی و نیروهای نظامی و نیز انبوهی از شهروندان -که بخش زیادی از آنان را کودکان و نوجوانان بی‌گناه شامل می‌شدند- را به دنبال داشت، انزجار خود از هرگونه اقدام مداخله‌جویانه دولت‌های بیگانه که منجر به تشدید تنش‌ها، افزایش خسارات و کثرت مصائب برای هم‌میهنان‌مان شود را اعلام می‌داریم.

از درگاه پروردگار متعال برای ملت شریف ایران، عزت و کامیابی و برای بازماندگان شهدای درگذشته، صبر و شکیبایی مسئلت داریم.

امید است که مسئولان امر با اتخاذ تدابیر لازم، از بیشتر شدن دامنه فجایع بکاهند و در اسرع وقت، زمینه بازگشت جامعه ایران به زندگی عادی و شایسته را فراهم آورند.

خداوند، حافظ ایران باد ...

حزب کارگزاران سازندگی ایران
۱۰ اسفند ۱۴۰۴

ایران

آغاز به کار شورای موقت رهبری

پزشکیان، اژه‌ای و اعرافی شورای موقت رهبری را تشکیل دادند

پس از شهادت آیت الله خامنه ای، روز گذشته علی لاریجانی، دبیر شورای‌عالی امنیت ملی گفت: «طبق قانون اساسی برای آینده ایران در شرایط فقدان رهبری فکر شده و به زودی شورای موقت رهبری تشکیل می شود. در اصل ۱۱۱ قانون اساسی رییس جمهور و رئیس قوه قضاییه و یکی از فقهای شورای نگهبان به انتخاب مجمع تشخیص مصلحت نظام وظایف رهبری را بر عهده می گیرند تا اینکه رهبر بعدی انتخاب شود و این کار در اسرع وقت انجام می شود و امروز شورای رهبری تشکیل می شود». پس از آن نیز سخنگوی مجمع تشخیص مصلحت نظام از انتخاب آیت‌الله علیرضا اعرافی به عنوان عضو فقیه شورای نگهبان در شورای رهبری خبر داد. محسن دهنوی در حساب کاربری خود در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «مجمع تشخیص «آیت‌الله اعرافی» را به‌عنوان عضو شورا برگزید تا رهبری بدون وقفه ادامه یابد و مجلس خبرگان در اسرع وقت رهبر دائمی را انتخاب کنند».

پزشکیان در پیامی خطاب به مردم ایران خبر داد: شورای موقت رهبری کار خود را از امروز شروع کرده است. مسعود پزشکیان در پیامی تصویری خطاب به مردم ایران ضمن اعلام این خبر، گفت: شهادت مجاهد بزرگ مقام معظم رهبری به دست اسرائیل و آمریکای جنایتکار فاجعه بزرگی برای کشور ما بود. وی ادامه داد: اما همانطور که خداوند متعادل در قران کریم بشارت داده است پیامبران و رهبران جامعه آمده اند که پیام رسان بیداری برای همه ملت های جهان باشند و با رفتن آنان این مسیر قطعاً بی‌رهرو نخواهد ماند.

رئیس‌جمهوری با بیان اینکه آمریکا و اسرائیل باید بدانند جز سرافکندگی ارمغانی برای آنان نیست، اظهار کرد: ملت عزیز ما امروز سوگوار این شهید بزرگوار است و همه ما با حضور در صحنه و میدان در مساجد و خیابان‌ها، باید نقشه‌های شوم دشمنان را با همدلی و دست به دست هم دادن نقش بر آب کنیم. پزشکیان افزود: بر اساس اصل ۱۱۱ قانون اساسی، امروز شورای موقت رهبری کار خود را آغاز کرده و به حول و قوه الهی، با قدرت مسیر امام راحل و رهبر عزیز شهید و مسیر تمام حق‌طلبان جهان را ادامه خواهد داد.

رئیس جمهوری ادامه داد: نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران نیز با قدرت در اقدام برای درهم‌کوبیدن پایگاه‌های دشمنان آماده هستند و خواهند بود و دشمنان را همچون همیشه ناامید خواهند کرد. وی گفت: دعا کنید خداوند ما را شرمنده همه عزیزان کشور نکند تا رهروان درستکاری برای مسیر حق و عدالت باشیم.

تقابل قدرت‌ها

شورای امنیت حمله به ایران را محکوم کرد

گروه بین‌الملل: نشست اضطراری شورای امنیت سازمان ملل متحد به صحنه‌ای کم‌سابقه از تقابل دیپلماتیک قدرت‌های جهانی تبدیل شد؛ نشستی که با محوریت بررسی ابعاد حمله نظامی ایالات متحده به ایران برگزار شد و بار دیگر شکاف‌های عمیق سیاسی در نظام بین‌الملل را آشکار ساخت. از همان دقایق ابتدایی، فضای جلسه سنگین و پرتنش بود و نمایندگان کشورها با ادبیاتی صریح، گاه تند و هشدارآمیز، از «نقض منشور ملل متحد» تا «حق دفاع مشروع» سخن گفتند. این جلسه به درخواست ایران، روسیه، چین، فرانسه، بحرین و کلمبیا و با عنوان «وضعیت در خاورمیانه» برگزار شد و ریاست آن را انگلیس که در ماه فوریه ریاست دوره‌ای شورا را بر عهده دارد، بر عهده داشت.

در جریان این نشست، امیرسعید ایروانی، نماینده ایران در سازمان ملل، با لحنی قاطع اعلام کرد که اسرائیل و آمریکا به ایران حمله کرده‌اند و این اقدام نقض آشکار حقوق بین‌الملل و منشور ملل متحد است. او تأکید کرد مادامی که این «تجاوز» ادامه داشته باشد، ایران نیز به اعمال حق ذاتی دفاع مشروع خود به‌صورت قاطع، متناسب و بی‌درنگ ادامه خواهد داد. ایروانی از شورای امنیت خواست فوراً وارد عمل شود و این اقدامات را متوقف کند و هشدار داد که سکوت در برابر چنین رخدادهایی به معنای همدستی در آن است.

در سوی دیگر، مایک والتز، نماینده ایالات متحده، روایت کاملاً متفاوتی ارائه داد. او اقدام نظامی آمریکا را قانونی توصیف کرد و مدعی شد هدف از این عملیات جلوگیری از دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای بوده است. والتز تأکید کرد که موضوع، یک مسئله صرفاً سیاسی نیست، بلکه به امنیت جهانی مربوط می‌شود و آمریکا در چارچوب قوانین بین‌المللی عمل کرده است. این موضع‌گیری با واکنش‌های متعددی از سوی دیگر اعضا مواجه شد.

آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل، بدون اشاره مستقیم به جزئیات اختلافات، تشدید تنش نظامی در خاورمیانه را محکوم کرد و خواستار آتش‌بس فوری شد. او نسبت به گسترش درگیری‌ها در منطقه هشدار داد و بر ضرورت بازگشت به مسیر دیپلماسی تأکید کرد. همزمان جیمز کاریوکی، سفیر انگلیس که ریاست دوره‌ای شورا را بر عهده دارد، تصریح کرد کشورش هیچ نقشی در حملات علیه ایران نداشته است.

نمایندگان چین و روسیه مواضعی صریح‌تر اتخاذ کردند. فو کونگ، سفیر چین، حملات آمریکا و اسرائیل را محکوم و بر لزوم احترام به تمامیت ارضی ایران تأکید کرد. واسیلی نبنزیا، سفیر روسیه، نیز با انتقاد شدید از واشنگتن و تل‌آویو اعلام کرد این حمله در میانه روندهای دیپلماتیک انجام شده و به گفته او «خیانتی به دیپلماسی» بوده است. او ادعا کرد که هیچ منبع معتبری ادعای تلاش ایران برای ساخت سلاح هسته‌ای را تأیید نکرده و این اقدام ارتباطی با برنامه هسته‌ای ایران ندارد.

در مقابل، جروم بونافونت، سفیر فرانسه، بدون محکوم کردن صریح حملات، بر ضرورت حفظ صلح در منطقه تأکید کرد و خواستار پایبندی ایران به تعهدات بین‌المللی شد. نماینده بحرین نیز ضمن اشاره به حملات موشکی ایران به تأسیسات این کشور، این اقدامات را نقض حاکمیت بحرین دانست و آن را محکوم کرد. دنی دانون، سفیر اسرائیل، در دفاع از اقدام مشترک تل‌آویو و واشنگتن، ادعا کرد اسرائیل در کنار ایالات متحده برای متوقف کردن یک «تهدید وجودی» اقدام کرده است. او تأکید کرد این عملیات از سر ضرورت بوده و تلاش‌های مشترک تا زمان رفع تهدید ادامه خواهد داشت.

نشست در پایان با رویارویی لفظی کم‌سابقه میان نمایندگان ایران و آمریکا به اوج تنش رسید. پس از آنکه والتز به ادعاهای ایران مبنی بر نقض قوانین بین‌المللی توسط آمریکا پاسخ داد، ایروانی درخواست کرد سخنی دیگر بگوید و هشدار داد: به نماینده ایالات متحده توصیه می‌کنم مودب باشد. این برای خود شما و کشوری که نمایندگی می‌کنید بهتر است.

والتز بلافاصله پاسخ داد: این نماینده اینجا در این نهاد نشسته و نماینده رژیمی است که ده‌ها هزار شهروند خود را کشته و بسیاری دیگر را زندانی کرده است، تنها به این دلیل که می‌خواستند از تمامیت استبداد این رژیم رها شوند.

اقتصاد

رفتار عقلانی مردم

بررسی عملکرد مردم در جنگ ۱۲ روزه و جنگ اخیر چه شباهت‌هایی دارد؟

سعید مشهوری
خبرنگار سازندگی

مردم ایران باز هم رفتاری قابل احترام در برابر جنگ تحمیلی علیه کشور از خود نشان دادند. رفتاری که اگرچه تفاوت‌هایی با جنگ ۱۲ روزه دارد اما در اصول، مشابه همان رفتار است. صبح شنبه ۹ اسفندماه، برای دومین بار در سال جاری اسرائیل و آمریکا به ایران حمله هوایی کردند. از نخستین ساعات صبح، صدای چندین انفجار در تهران و برخی شهرهای دیگر شنیده شد؛ رخدادی که فضای عمومی کشور را تحت تأثیر قرار داد و موجی از نگرانی‌های سیاسی و اقتصادی را ایجاد کرد. در چنین شرایطی، یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های مردم، تأمین کالاهای اساسی است؛ به‌ویژه آنکه در آستانه شب عید و در ماه رمضان قرار داریم و به طور سنتی میزان تقاضا برای اقلام خوراکی افزایش می‌یابد.

شواهد نشان می‌دهد این بار بر خلاف جنگ ۱۲ روزه، مردم زودتر از قبل انتظار وقوع درگیری را داشتند و هر خانواده بسته به توان مالی که داشت تلاش کرد اندوخته‌ای اندک از مواد غذایی و مایحتاج برای خود ذخیره کند. تن ماهی، نان، انواع کنسرو و برخی مواد غذایی قابل نگه‌داری، اقلامی بودند که خانواده‌ها در هفته‌های گذشته برای روزهای جنگی کنار گذاشتند. این دور اندیشی باعث شد مقابل فروشگاه‌ها صف تشکیل نشود و به بازار مواد غذایی هم شوک وارد نیاید.

وقتی افراد به ذخیره اقلام غذایی یا خرید ارز و دارایی‌های قابل‌حمل روی می‌آورند، فشار بر منابع محدود افزایش می‌یابد، قیمت‌ها افزایش پیدا می‌کند و اقشار آسیب‌پذیر بیش‌ازپیش در تنگنا قرار می‌گیرند. این چرخه، حس همبستگی اجتماعی را فرسایش می‌دهد و ترس و ناامنی را تقویت می‌کند. در مقابل، انتخاب‌هایی که مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی باشند، مانند خودداری از ذخیره انبوه، کمک به نیازمندان یا حفظ آرامش در بازار، می‌توانند به تثبیت اوضاع کمک کنند. این رویکرد نیازمند خویشتن‌داری و آگاهی از تاثیرات بلندمدت تصمیم‌های فردی بر جامعه است.

وضعیت آرام

آخرین اظهارنظرها نشان می‌دهد بازار مواد غذایی آرام است و تولیدکنندگان نیز به کار خود مشغولند. در همین راستا، رضا کنگری رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی در گفت‌وگو با اقتصادنیوز از حاکم بودن آرامش و ثبات در بازار کالاهای اساسی تا این لحظه خبر داد.

وی گفت «این وضعیت از قبل پیش‌بینی شده بود و با توجه به نزدیکی عید نوروز، در بحث مواد غذایی در آمادگی کامل قرار داریم. طی ماه‌های اخیر نیز به دلیل اجرای طرح کالابرگ، حجم قابل توجهی کالا در شبکه توزیع تزریق شده و ذخایر بنکداران در وضعیت مناسبی قرار دارد.» به گفته کنگری، روند تأمین و توزیع اقلامی نظیر برنج، روغن، شکر، گوشت، مرغ و حبوبات بدون وقفه ادامه دارد و تاکنون گزارشی از کمبود جدی در بازار دریافت نشده است. او تأکید کرد که هرگونه افزایش تقاضای هیجانی می‌تواند به صورت مقطعی فشار روانی بر بازار وارد کند، اما از نظر موجودی کالا، مشکلی وجود ندارد.

از سوی دیگر حسین فرهادی، عضو هیأت مدیره و سخنگوی اتحادیه بنکداران مواد غذایی نیز با اشاره به آمادگی قبلی دولت و فعالان اقتصادی به اقتصادنیوز گفت: «با توجه به اینکه در ماه‌های اخیر احتمال افزایش تنش‌های نظامی بین ایران و آمریکا وجود داشت، هم دولت و هم بازرگانان و واردکنندگان در حوزه تأمین و تولید مایحتاج اساسی مردم به‌موقع اقدام کردند. خوشبختانه در حال حاضر کشور مشکل خاصی در حوزه کالاهای اساسی ندارد و از نظر دپوی مواد غذایی در وضعیت مطلوبی قرار داریم.» وی با بیان اینکه برای دست‌کم سه ماه آینده ذخایر کافی کالاهای اساسی در کشور وجود دارد، افزود: «با توجه به فراوانی محصولات، در مجموع نباید انتظار افزایش قیمت‌های غیرمتعارف را داشته باشیم.»

با این حال، فرهادی هشدار داد ممکن است برخی افراد سودجو با هدف کسب منفعت بیشتر اقدام به احتکار یا گران‌فروشی کنند. همچنین، روز گذشته ستاد مدیریت بحران وزارت جهاد کشاورزی تشکیل جلسه داد. غلامرضا نوری قزلجه، وزیر جهاد کشاورزی، با تأکید بر آمادگی کامل دولت برای مدیریت شرایط پیش‌رو اعلام کرد: «کلیه تدابیر و پیش‌بینی‌های لازم جهت تأمین اقلام خوراکی مورد نیاز مردم اعم از کالاهای اساسی، اقلام شب عید و نیازهای ماه مبارک رمضان اندیشیده شده و هیچ‌گونه کمبودی در تأمین کالاهای اساسی وجود ندارد.» وی افزود ذخایر راهبردی کشور در سطح مطلوبی قرار دارد و شبکه توزیع نیز به صورت منظم در حال فعالیت است. به گفته او، برنامه‌ریزی برای تأمین کالاها از ماه‌های گذشته و با توجه به احتمال افزایش تنش‌های منطقه‌ای انجام شده و هم در حوزه واردات و هم در بخش تولید داخلی، هماهنگی‌های لازم صورت گرفته است تا بازار با شوک ناگهانی مواجه نشود.

تصمیم‌های جنگی

وقتی سایه جنگ و تجاوز بر سر کشوری سنگینی می‌کند، مردم آن کشور ممکن است تصمیم‌هایی بگیرند که در شرایط عادی احتمال آن تصمیم‌ها اندک است. مثلاً ممکن است سراغ خرید و ذخیره برخی اقلام غذایی و تبدیل دارایی‌های سرمایه‌ای به دارایی‌های نقدشونده و قابل‌حمل بروند. از نظر شماری از افراد جامعه، در شرایط جنگی، ذخیره کردن مواد غذایی و همچنین بردن دارایی‌ها به پناهگاه امن و خرید اقلامی مانند دلار و سکه کاملاً عقلانی است؛ اما آیا اخلاقی هم هست؟

مردم در بحران اخیر نفع جمعی را بر نفع فردی خود ترجیح دادند. آنچه در فروشگاه‌ها می‌بینیم، تجلی همین رفتار است. بر این اساس، اخلاق به ما یادآوری می‌کند که تصمیم‌هایمان در شرایط خاص، نه‌تنها بر زندگی خودمان، بلکه بر کل جامعه تاثیر می‌گذارند. پس در چنین موقعیت‌هایی آدم‌ها بهتر است نفع شخصی را کنار بگذارند تا وضعیت جامعه از آنچه هست، آشفته‌تر نشود. اخلاق در شرایط بحران به معنای اولویت دادن به خیر جمعی بر منافع فردی است. اخلاق در چنین بزنگاه‌هایی، به ما یادآوری می‌کند که هر تصمیم، هرچند کوچک، می‌تواند موجی از پیامدها برای جامعه به همراه داشته باشد. وقتی فردی از خرید بیش از نیاز خود صرف‌نظر می‌کند، درواقع به دیگران نیز فرصت دسترسی به همان کالا را می‌دهد. وقتی خانواده‌ای به‌جای تبدیل دارایی‌هایش به ارز خارجی، به حفظ ثبات بازار کمک می‌کند، درواقع به کاهش فشار بر اقشار آسیب‌پذیر یاری می‌رساند. این انتخاب‌های اخلاقی، که در رفتار روزمره مردم ایران در این بحران مشهود است، نشان‌دهنده بلوغی است که از دل رنج‌های گذشته، از جنگ دهه ۶۰ تا تحریم‌های فلج‌کننده دهه‌های اخیر، شکل گرفته است. در آن سال‌ها، مردم آموختند که احتکار و هرج‌ومرج، تنها بحران را عمیق‌تر می‌کند، و امروز، با تکیه بر آن تجربه، نشان داده‌اند که می‌توانند نفع جمعی را بر منافع فردی ترجیح دهند. بااین‌حال، این رفتار اخلاقی نباید به معنای نادیده گرفتن نیازهای مشروع فردی تلقی شود. مردم ایران، درحالی‌که با تورم، کاهش قدرت خرید و نگرانی از آینده دست‌وپنجه نرم می‌کنند، با خویشتن‌داری خود نه‌تنها به حفظ ثبات کمک کرده‌اند، بلکه پیامی روشن به سیاست‌گذاران ارسال کرده‌اند: جامعه‌ای که در بحران این‌گونه متحد و اخلاق‌مدار عمل می‌کند، شایسته توجه جدی به مطالباتش است. خیر جمعی، که امروز در رفتار مردم متجلی شده، تنها با پاسخگویی به این مطالبات، از بهبود شرایط اقتصادی تا کاهش نابرابری‌ها، می‌تواند پایدار بماند. اخلاق در بحران، همان‌طور که جلال‌پور اشاره کرده، به معنای قربانی کردن خود نیست، بلکه به معنای درک این حقیقت است که سرنوشت فرد و جامعه به هم گره خورده است. مردم ایران، با انتخاب‌هایشان در این روزهای دشوار، نشان داده‌اند که این حقیقت را به‌خوبی درک کرده‌اند، و این، نه‌تنها یک دستاورد اخلاقی، بلکه سرمایه‌ای اجتماعی است که می‌تواند راه را برای عبور از این بحران و ساختن آینده‌ای بهتر هموار کند.

آمریکا

بررسی می‌کنیم!

واکنش سنتکام به فاجعه میناب

ارتش ایالات متحده به روزنامه واشنگتن‌پست گفت که در حال بررسی گزارش‌های مربوط به حمله هوایی صبح شنبه به مدرسه ابتدایی دخترانه «شجره طیبه» است که سفیر ایران در سازمان ملل اعلام کرد بیش از ۱۰۰ کودک در این مدرسه در جنوب ایران کشته شده‌اند. روزنامه واشنگتن‌پست در گزارشی در این باره نوشت: رسانه‌های دولتی ایران گفتند که حملات هوایی ایالات متحده و اسرائیل به مدرسه دخترانه شجره طیبه در شهر میناب ایران در حالی انجام شد که کودکان در کلاس‌های درس حضور داشتند. این روزنامه مدعی شده است که بر اساس تصاویر ماهواره‌ای و منابع عمومی، این مدرسه نزدیک به یک تاسیسات نظامی به نظر می‌رسد. در ادامه این مطلب مطرح شد: یک مقام ایرانی به شرط فاش نشدن هویتش گفت که این مدرسه نزدیک به یک «مرکز پزشکی کوچک» قرار دارد. او در پاسخ به این که آیا پایگاه سپاه پاسداران در شهر وجود دارد، نه تایید کرد و نه رد کرد اما گفت که وجود یکی در آنجا غیرعادی نخواهد بود. رسانه آمریکایی نوشت: «ویدئویی که توسط شاهدان عینی ضبط و توسط واشنگتن پست تایید شده، نشان می‌دهد که جمعیتی به شدت دور مدرسه پس از حمله جمع شده بودند. شیشه‌های شکسته و دیوارهای فروریخته زمین را پوشانده بود. یک سمت ساختمان تقریبا فرو ریخته بود و از آوار دود بلند می‌شد. در فیلم‌های دیگر منتشر شده توسط رسانه‌های ایرانی کوله‌پشتی‌هایی که به نظر می‌رسید به خون آلوده است و ردیفی از کیسه‌های اجساد دیده می‌شد.» در ادامه این مطلب مطرح شد: کاپیتان «تیم هاوکینز» سخنگوی فرماندهی مرکزی ایالات متحده (سنتکام) در پاسخ به گزارش‌های مربوط به حمله‌ای که به این مدرسه آسیب رسانده است، به واشنگتن پست گفت که ارتش «از گزارش‌ها درباره آسیب به غیرنظامیان ناشی از عملیات نظامی جاری مطلع است. ما این گزارش‌ها را جدی می‌گیریم و در حال بررسی آن‌ها هستیم.» او افزود که «حفاظت از غیرنظامیان از اهمیت بالایی برخوردار است و ما همچنان تمام تدابیر موجود را برای کاهش خطر آسیب ناخواسته اتخاذ خواهیم کرد.»

سازندگی: روزنامه سیاسی و اجتماعی ● **صاحب امتیاز:** حزب کارگزاران سازندگی ایران ● **مدیرمسئول:** امیر اقتناعی ● **سردبیر:** اکبر منتجبی
زیرنظر شورای سیاستگذاری: سیدحسین مرعشی (رئیس)، محمد عطریان‌فر، محمد قوچانی، علی هاشمی، سیدعلیرضا سیاسی‌راد، امیر اقتناعی
مدیرهنری: رضا دولت‌زاده ● **عکس:** رضا معطریان ● **ویراستار:** سعیده آرین‌فر ● **حروف‌چین:** سحر خسروجردی ● **نشانی:** تهران، پاسداران، نگارستان پنجم، پلاک ۸ ، تلفن: ۲۲۸۴۱۲۶۲ ● **چاپ:** امید نشر ایرانیان: ۹- ۸۸۵۳۷۱۶۸ ● **توزیع:** نشر گستر امروز: ۶۱۹۳۳۰۰۰

فرهنگ

پله‌پله با فردوسی

جلال خالقی‌مطلق برجسته‌ترین مصحح شاهنامه درگذشت

در روزی کــه ایران مورد تجاوز رژیم صهیونیســتی و آمریکای جنایت‌کار قرار گرفت، روزی که ایران ما بیش از هر زمان دیگر به حماسه نیاز داشت، جلال خالقی‌مطلق، ادیب، ایران‌شناس و بزرگترین شاهنامه‌پژوه معاصر در هامبورگ آلمان درگذشت.

جلال خالقی مطلق، ۲۰ شهریور ۱۳۱۶ در تهران متولد شد. خانواده‌اش از خانواده‌های اصیل تهرانی بودند و در قید و بند سنت و تعصبات سنتی نبودند. از این رو جلال در خانواده‌ای با آزادی نسبی زندگی می‌کرد. تحصیلات دبستان و دبیرستان را در تهــران به پایان برد. علاقة او به شــعر و ادبیات، از دورة تحصیل در دبستان آشکار شد. معلم‌شان او را به بقیه کلاس‌ها می‌برد تا انشــاهایی که نوشته را برای ســایر دانش‌آموزان هم بخواند. بعد در دبیرستان، رئیس و عضو انجمن ادبی مدرسه بود و چندین بار به رادیو دعوت شــد. از نویسندگان روزنامة مدرســه با نام «پیک مَروی» و یکی از پایه‌گذاران کارگاه‌های ادبی بود که به شــعرخوانی و اجرای نمایــش می‌پرداختند. خالقی در گفت‌وگویی گفته بود پســردایی‌اش در ایجاد علاقه و توجه او نسبت به شــاهنامه تأثیرگذار بود. پسردایی‌اش در خانة پدربزرگ‌شــان، کتاب شاهنامه را باز می‌کرد و اغلب از روی داستان رستم و اشــکبوس با صدای بلند می‌خواند. در این هنگام جلال نیز در کنار پسردایی‌اش می‌نشست و عاشق آن عکسی بود که رستم، تیر را از کمان به طرف سینه اشکبوس رها می‌کند. بــرای تحصیل در مقطع دکتــرا، جلال خالقی مطلق در سه رشتة شرق‌شناسی، ژرمن‌شناسی (ژرمانیستیک یا مطالعات آلمانی) و مردم‌شناسی در دانشگاه کلن آلمان ثبت نام کرد. علاقة آکادمیک خالقی مطلق به شــاهنامه از زمان تحصیل شروع شد. زمینة پژوهشی او در رشتة مردم‌شناسی، قوم مایا و سرخ‌پوســتان بود. در رشتة ژرمن‌شناسی، خالقی مطلق برای نخســتین بار با حماسه‌ها و اسطوره‌های آلمان و دیگر ملل به شــیوة علمی - پژوهشی آشنا شد و سپس برای تحقیــق به شــاهنامه روی آورد. در واقع آشــنایی او با فنون بررسی اسطوره‌ها و حماســه‌ها، از حماسه‌ها و اسطوره‌های غیرایرانی شــروع شــد و سپس به شــاهنامه رسید. موضوع پایان‌نامه دکترای او «زنان شــاهنامه» بود و توانست در سال ۱۳۴۹ (۱۹۷۰ میلادی) از دانشــگاه کلن آلمان در ســه رشتة شرق‌شناسی، ژرمن‌شناسی و مردم‌شناسی مدرک دکترا بگیرد.

از ســال ۱۹۸۰، خالقی مطلق کار تصحیح شاهنامه را بر اساس ۱۶ دست‌نویس معتبرتر به اضافة ترجمة عربی بنداری آغاز کرد. ترجمة عربی شــاهنامه توسط بنداری اصفهانی، بر اساس دستنویســی بوده که متعلق به قرن ششم است و این در حالی ست که هیچ‌کدام از دستنویس‌های موجود در حال حاضر، متعلق به قرن ششــم یا قبل از آن نیستند. این پیرایش دفتر به دفتر در آمریکا منتشر می‌شد. در میانه‌های این کار زمان‌گیر و توان‌گیر آسیب بزرگی به تندرستی خالقی مطلق وارد شــد و او از ترس ناتمام ماندن کار از چند تن از دانش‌پژوهان یاری گرفت تا کار ناتمام نماند. سال ۱۳۸۵، محمدکاظم موســوی بجنوردی، رئیس مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی، به خالقی مطلق پیشنهاد داد ویرایش او در ایران توسط این مرکز چاپ شود و خالقی مطلق هم پذیرفت و حقوق انحصاری چاپ و نشــر تمامی مجلدات پیرایش و یادداشت‌های شــاهنامه در ایران را به مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی واگذار و پس از چند ســال به نشــر سخن واگذار کرد.

از دکتر خالقی علاوه بر تصحیح معروف او از شــاهنامه فردوسی، چندین کتاب منتشر شده که دو مجلد آن مجموعه مقالات او با عناوین «سخن‌های دیرینه» و «گُل رنج‌های کهن» اســت که به موضوع فردوسی و شاهنامه می‌پردازد. همچنین «حماسه» (پدیده‌شناسی تطبیقی شعر پهلوانی) و «ایرانی‌ات در کتاب بزم فرزانگان» از جمله آن‌ها اســت. برخی دیگر از کتاب‌های خالقی مطلق عبارتند از: «گزارش شــاهنامه (جلد یک و دو)»، «واژه‌نامه شــاهنامه»، «از شــاهنامه تا خدای‌نامه»، «واج‌شناسی شاهنامه»، «زن در شاهنامه»، «صد افسانه»، «زنان شــاهنامه»، «شاهنامه و فرهنــگ ایران»، «رســتم و ســهراب»، «فردوســی و شاهنامه‌ســرایی»، «یادداشت‌های شــاهنامه فردوسی» و «نظامی گنجه‌ای».

پایتخت در آماده‌باش خدماتی و درمانی

تداوم عرضه مایحتاج، خدمات روانی و تقویت ظرفیت درمان همزمان با شرایط جنگی

گروه اجتماعی: در حالی که کشور در روزهای پس از آغاز حملات نظامی به برخی شــهرها از جمله تهران قرار دارد، مجموعه‌ای از تمهیدات خدمات شهری، رفاهی و درمانی در پایتخت و استان‌ها به اجرا درآمده اســت؛ تمهیداتی که هدف آن حفظ جریان زندگی روزمره، تأمین نیازهای عمومی شهروندان و افزایش آمادگی نظام سلامت در شرایط بحران اعلام شده است. از تداوم فعالیت میادین میوه و تره‌بار و رایگان شدن حمل‌ونقل عمومی تا آماده‌باش مراکز درمانی و خدمات روانشناختی، نهادهای مختلف در تلاش‌اند پیام ثبات خدمات را به جامعه منتقل کنند.

تداوم عرضه مایحتاج در میادین شهری

شــهرداری تهران اعلام کــرده چرخه تأمیــن و عرضه کالاهای اساسی در میادین میوه و تره‌بار بدون وقفه ادامه دارد. مدیرعامل ســازمان میادین میوه و تره‌بار شــهرداری تهران با تأکید بر ثبات خدمات‌رسانی گفت همه میادین و بازارهای میوه و تره‌بار پایتخت همانند گذشته فعال هستند و شهروندان می‌توانند مایحتاج خود، به‌ویژه اقلام مورد نیاز سفره افطار، را بدون نگرانی تهیه کنند.

بر اساس اعلام این سازمان، ساعت فعالیت میادین از ۸ تا ۱۳ و ۱۴:۳۰ تا ۱۹ تعیین شــده و تمامی واحدها در چارچوب برنامه معمول به کار خود ادامه می‌دهند. تأکید بر اســتمرار فعالیت این مراکز در شرایط بحرانی، بخشی از سیاست مدیریت شهری برای جلوگیری از اختلال در زنجیره تأمین مواد غذایی و آرامش‌بخشی به افکار عمومی ارزیابی می‌شود.

حمل‌ونقل عمومی رایگان و در آماده‌باش

در کنار تأمین کالا، حوزه جابه‌جایی شهری نیز در وضعیت ویژه قرار گرفته است. شهرداری تهران پیش‌تر اعلام کرده بود استفاده از ناوگان اتوبوس و مترو به‌صورت رایگان انجام می‌شــود تا فشار ترددی ناشی از شرایط خاص شهر کاهش یابد. همچنین شرکت بهره‌برداری مترو تهران و حومه اعلام کرده اعزام آخرین قطارهای درون‌شهری تا پایان سال ســاعت ۲۳ از ایستگاه‌های مبدأ انجام می‌شود و خدمات‌رسانی در ایستگاه‌های پایانی تا حوالی ساعت ۲۴ ادامه دارد.

بر اساس این گزارش، تمامی واحدهای عملیاتی، ایستگاهی و پشتیبانی مترو در آماده‌باش کامل قرار دارند تا با مدیریت حرکت قطارها و حفظ سرفاصله‌ها، خدمات منظم و ایمن ارائه شود. این آماده‌باش حمل‌ونقلی در کنار تداوم فعالیت میادین، نشــان‌دهنده تلاش مدیریت شهری برای حفظ کارکردهای حیاتی پایتخت در شرایط تهدید است.

خدمات روانشناختی ۲۴ ساعته

همزمان با اقدامات خدماتی، حوزه سلامت روان نیز در دســتور کار نهادهای حمایتی قرار گرفته است. سازمان بهزیستی کشور اعلام کرده سامانه «صدای مشاور» با شماره ۱۴۸۰ به‌صورت ۲۴ ســاعته فعال است و خدمات روانشناختی از راه دور به مردم ارائه می‌دهد. رئیس کمیته مدیریت بحران این سازمان با اشاره به تجربه بحران‌های پیشین گفت دسترسی غیرحضوری به خدمات روانی در شرایطی که مراجعه حضوری محدود می‌شود، نقش حیاتی در مدیریت استرس و اضطراب عمومی دارد.

به گفته او، علاوه بر ســامانه ۱۴۸۰، خط ۱۲۳ نیز فعال است و مراکز بهزیســتی در استان‌ها جلســات مدیریت بحران برگزار کرده‌اند. همچنین برای مراکز نگهــداری افراد دارای معلولیت و سایر مراکز شبانه‌روزی، راهنمای عمل شرایط جنگی اجرا شده و ظرفیت‌های جایگزین و جابه‌جایی احتمالی پیش‌بینی شده است. تأمین آذوقه، اقلام بهداشــتی و دارویی ایــن مراکز نیز در برنامه آماده‌باش قرار دارد. مســئولان بهزیستی تأکید کرده‌اند بخش قابل توجهی از مددجویان این سازمان فاقد تکیه‌گاه خانوادگی هستند و در شرایط بحران نیازمند حمایت مستمرند. بر همین اساس، تیم‌های تخصصی و مراکز غیردولتی طرف قرارداد نیز در آماده‌باش کامل قرار دارند تــا خدمات مراقبتی و حمایتی بدون وقفه ادامه یابد. این اقدامات با هدف جلوگیری از آسیب ثانویه به گروه‌های آسیب‌پذیر در شرایط جنگی انجام می‌شود.

تقویت ظرفیت نظام سلامت

در حوزه درمان، وزارت بهداشــت نیــز برنامه افزایش آمادگی مراکز خدماتی را به دانشــگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور ابلاغ کرده است. در نامه معاون بهداشت این وزارتخانه بر لزوم بهره‌گیری از تمام ظرفیت مراکز شــبانه‌روزی و منتخب بحران و افزایش آمادگی تجهیزات و نیروی انسانی تأکید شده است.

بر اساس این دستورالعمل، مراکز بهداشتی باید اقلام حیاتی از جمله تجهیــزات احیا، مونیتورینگ، داروهــای مورد نیاز بستری موقت، خدمات پاراکلینیک و منابع انرژی برق و آب را تأمین و آماده نگه دارند. همچنین استقرار نیروهای لازم در مراکز منتخب بحران و مدیریت مراجعه بیماران برای جلوگیری از ازدحام بیمارستان‌ها مورد تأکید قرار گرفته است.

حمایت از مردم در شرایط جنگی

جزئیات و نحوه حمایت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از هموطنان در شرایط جنگی تشــریح شد. احمد میدری وزیر تعاون، کار و رفــاه اجتماعی اعلام کرد: با عنایت به شــرایط جنگی و تجاوز آشکار و سبعانهٔ دشمنان به میهن و لزوم تقویت تــاب‌آوری اجتماعی و معیشــتی، وزارت تعــاون، کار و رفاه اجتماعی در جلسهٔ شورای وزارتخانه، جزئیات و نحوه حمایت از هموطنان را مصوب و اجرایی کرد.

گزارش

۴۸ ساعت در سکوت دیجیتال

قطعی دوباره اینترنت همزمان با حملات

در حالــی که کشــور در ســومین روز از حملات نظامــی به برخی شــهرها به‌ویژه تهران سپری می‌کند، اینترنت بین‌الملل ایران نیز وارد چهل‌وهشــتمین ساعت خاموشی سراسری شده است؛ وضعیتی که همزمان با آغاز حملات در صبح روز ۹ اسفندماه اعمال شد و تا زمان تنظیم و انتشــار این گزارش ادامه دارد. این قطعی گسترده، علاوه بر اختلال در ارتباطات شخصی، فعالیت اقتصادی، رسانه‌ای و آموزشی کشور را نیز به‌طور جدی تحت‌تأثیر قرار داده است.

خاموشی همزمان با حملات

صبح روز ۹ اســفند، همزمان با شروع حملات به تهران و چند شهر دیگر از جمله کرج، قم، تبریز و کرمانشــاه، دسترسی کاربران ایرانی به اینترنت جهانی به‌طور ناگهانی قطع شــد و شبکه عملاً به حالت «ملی» درآمد. کمتر از یک ســاعت پس از آغاز حملات، نشانه‌های قطعی در ســرویس‌های بین‌المللی، پیام‌رســان‌ها و وب‌سایت‌های خارجی مشاهده شد. گزارش‌های میدانی نیز از اختلال در تماس‌های تلفنی و کاهش کیفیت ارتباطــات مخابراتی در برخی مناطق به‌ویژه تهران حکایت داشت.

نهادهای رســمی ســایبری کشــور اعلام کردند با توجه به تشــدید درگیری‌های ســایبری و شناختی، تدابیر حفاظتی متعددی بر شبکه ارتباطی اعمال شــده تا پایداری خدمــات عمومی حفظ و حملات احتمالی مهار شــود. همزمــان برخی منابع غیررســمی از حملات ســایبری به رســانه‌های داخلی از جمله خبرگزاری‌هــا خبر دادند؛ موضوعی که نگرانی درباره امنیت زیرســاخت‌های اطلاع‌رسانی را افزایش داد.

تأیید جهانی خاموشی

ســایت‌های بین‌المللی پایش اینترنت نیز وضعیت ایران را «خاموشی تقریباً کامل» توصیف کردند. بر اساس داده‌های منتشرشده از سوی نهادهای رصدکننــده، ترافیک اینترنت ایران به ســطحی نزدیک به صفر ســقوط کرده و تنها بخش بسیار محدودی از کاربران به شبکه جهانی دسترسی دارند. در یکی از برآوردها، میزان اتصال کاربران به حدود یک درصد جمعیت اعلام شد؛ رقمی که نشان‌دهنده گستردگی بی‌سابقه محدودیت در روزهای اخیر است.

ایــن نهادهــا همچنیــن اشــاره کردنــد الگــوی قطعــی کنونی با محدودیت‌هایی که در دوره‌های تنش نظامی پیشــین اعمال شده بود شــباهت دارد؛ به‌ویژه خاموشی اینترنت در جریان درگیری‌های سال گذشته. همین شباهت‌ها این فرض را تقویت می‌کند که قطع ارتباط خارجی بخشــی از راهبــرد مدیریت بحران در شــرایط جنگی تلقی می‌شود.

سومین قطع در یک سال

قطعــی فعلی در حالــی رخ داده که هنوز دو ماه از خاموشــی کامل اینترنت در ۱۸ دی‌ماه نگذشته است. در آن زمان نیز دسترسی کاربران ایرانی به اینترنت جهانی به‌طور سراســری قطع شد و پس از ۱۹ روز به‌تدریج بازگشت؛ هرچند سطح اتصال تا مدت‌ها به وضعیت عادی نرســید. پیش از آن نیز در دوره‌ای از تنش نظامی، شــبکه کشور به حالت ملی درآمده بود. به این ترتیب، قطع کنونی ســومین خاموشی گسترده اینترنت در کمتر از یک سال محسوب می‌شود.

تــداوم این الگــو، نگرانی فعــالان اقتصــادی و فنــاوری را درباره شــکنندگی ارتباطات دیجیتال در کشور افزایش داده است. بسیاری از کســب‌وکارهای آنلاین، استارت‌آپ‌ها و خدمات مبتنی بر اینترنت کــه هنــوز از تبعات قطعی دی‌ماه خارج نشــده بودند، بــار دیگر با توقف فعالیت یا کاهش شــدید مشتریان مواجه شده‌اند. برای برخی شرکت‌ها، هر روز قطعی معادل از دست رفتن کامل بازار و ارتباط با مشتریان خارجی است.

اقتصاد در توقف

در دو روز گذشــته، فروشگاه‌های آنلاین، خدمات حمل‌ونقل اینترنتی، فریلنسینگ، صادرات دیجیتال و حتی برخی خدمات بانکی برخط با اختلال جدی مواجه شــده‌اند. فعالان حوزه فناوری می‌گویند حتی در صورت فعال بودن شــبکه داخلی، نبــود اتصال جهانی بســیاری از خدمات را عــملاً بی‌کاربرد می‌کند؛ زیرا زیرســاخت‌های نرم‌افزاری، درگاه‌های پرداخت خارجی، ســرویس‌های ابری و ارتباط با مشــتریان خارج از کشور قطع می‌شود.

کسب‌وکارهای کوچک خانگی که در ســال‌های اخیر به فروش در شــبکه‌های اجتماعی وابسته شده‌اند نیز در این دو روز تقریباً از بازار حذف شده‌اند. برای این گروه، اینترنت نه ابزار جانبی بلکه بستر اصلی درآمد است و هر ساعت قطعی به معنای از دست رفتن فروش روزانه تلقی می‌شود.

آموزش بدون بستر

همزمان با قطعــی اینترنت، تصمیم به تعطیلــی حضوری مدارس و دانشــگاه‌ها و انتقال آموزش به فضای مجازی اتخاذ شــده اســت؛ تصمیمی که اکنون با چالش جدی مواجه شــده اســت. شبکه‌های آموزشی و پیام‌رسان‌های مورد استفاده آموزش نیز برای بخش بزرگی از کاربران در دســترس نیست یا با اختلال شــدید مواجه است. این وضعیت پرسشــی اساسی ایجاد کرده اســت: آموزش غیرحضوری بدون اینترنت چگونه ممکن است؟

معلمــان و دانشــجویان در پیام‌هــا و تماس‌های محــدود خود از بلاتکلیفی آموزشی سخن می‌گویند. برخی دانشگاه‌ها اعلام کرده‌اند تا زمان بازگشــت ارتباط پایدار، کلاس‌های مجازی عملاً قابل اجرا نیســت و برنامه‌ها به تعویق می‌افتد. در مدارس نیز خانواده‌ها از نبود دسترسی به سامانه‌های آموزشی گلایه دارند.

ارتباطات محدود

در شــرایط فعلی، تنها بخشــی از ارتباطات از طریق تماس صوتی یا پیامک برقرار اســت؛ آن هم نه به‌طور کامــل. گزارش‌ها از اختلال در تمــاس موبایل در برخی مناطق به‌ویژه در ســاعات اوج ترافیک حکایت دارد. فشــار همزمان بر شبکه مخابراتی، افزایش تماس‌ها و محدودیت زیرساختی از عوامل احتمالی این اختلال عنوان می‌شود. به این ترتیب، جامعه در وضعیتی قرار گرفته که نه اینترنت جهانی در دسترس است و نه ارتباط تلفنی کاملاً پایدار.